

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

за најбољу социолошку књигу домаћег аутора у 2018. години

На основу члана 3 Статута Српског социолошког друштва и Правилника о Награди „Војин Милић“ жири за доделу награде за најбољу социолошку књигу домаћег аутора у 2018. години, у саставу проф. др Владимир Вулетић, проф. др Лела Милошевић Радуловић и проф. др Снежана Стојшин, већином гласова донео је одлуку да се награда додели доц. др Марици Шљукић за књигу „**Фабрика: Индустрија у пост-социјалистичкој Србији**“. Књигу је издао Банатски културни центар из Новог Милошева, 2018. године.

Комплексна студија, теоријски и методолошки веома добро утемељена, под називом „**ФАБРИКА: индустрија у пост-социјалистичкој Србији**“, представља резултат сагледавања објективних разлога који су утицали на ерозију индустрије у Србији, уз незаобилазно ауторкино питање: „Зашто Србија није успела?“. Вишегодишње интересовање и бављење овим проблемом резултирало је детаљним, дубинским истраживањем и анализом, изузетним разумевањем суштинских односа, али и критичким ставом ауторке према проучаваној друштвеној појави. Предмету проучавања приступила је на научан, систематичан и разумљив начин, јасно обликујући сваку мисао. Наводећи да „свеукупни друштвени развој највише зависи од привредног развоја, као и да су најразвијенија друштва управо она у којима је развијена индустрија“, ауторка указује на значај истраживања ове теме, а увид у досадашња „истраживања“ индустрије у Србији, такође, потврђује значај овог истраживачког проблема и објављивања студије о томе.

У проучавању карактеристика индустрије у пост-социјалистичкој Србији ауторка се не бави само анализом тренутног стања, већ као искусан истраживач, корене и узроке садашњег стања тражи у анализи историјске димензије ради указивања на (дис)континуитет развоја проучаване појаве. Тек након изучавања података и записа о првим корацима индустрије у Србији, уважавајући историјску димензију развоја појаве, ауторка прелази на разматрање садашњег стања. Овом природном току развоја

индустрије, одговара и редослед поглавља у студији. Након детаљног увода, ауторка нас упознаје с историјским развојем ове појаве разматрајући карактеристике индустрије у Србији у XIX и XX веку, а потом анализира опште карактеристике пост-социјалистичке трансформације. Кроз ова, али и кроз наредна поглавља, ауторка наводи адекватне примере и тиме илустративно доприноси бољем разумевању проучаване појаве.

Посебна вредност ове студије јесу резултати лонгитудиналног истраживања, представљени у поглављу након теоријског оквира и детаљног објашњења методолошких карактеристика истраживања спроведених 2001. и у периоду од 2011. до 2013. године. Ауторка је у овим истраживањима успешно користила различите изворе података и комбиновала више истраживачких метода и техника, одабравши најпогодније за истраживање структуре индустријских организација, усклађености образовања са потребама рада, окружења и других елемената развоја индустрије. Методолошка прецизност и адекватност није изостала ни код одабира узорка. И поред великих проблема са којима се ауторка сусрела на терену, а које је именовала као „тренд затварања предузећа за истраживање“, јасно су одређени критеријуми одабира узорка, те је узорак одабран у складу с остварењем циља истраживања и провере наведених хипотеза.

Упоредни преглед, односно повезивање историјског развоја и теоријског оквира, са једне стране, и представљених резултата истраживања, са друге стране, као и укључивање истраживачких налаза у постојећу теорију, заокружило је читав истраживачки процес на импресиван начин. О квалитету студије сведочи и закључак изведен из бројних резултата поменутих истраживања, написан сажето, јасно и аргументовано. Ауторка, након детаљне анализе истраживачких резултата закључује да је неоспорно „да је процес деиндустријализације увелико стварност досадашње пост-социјалистичке трансформације српског друштва и основно обележје трансформације привреде“, објективно наводећи показатеље деиндустријализације (лоша или неуспела приватизација „гиганата“, негативна стопа индустријског раста, сировинска зависност домаће индустрије од иностранства, останак без посла великог броја индустријских радника...). На самом крају, ауторка се, са великом дозом забринутости, пита шта ће бити са домаћим индустријским организацијама у Србији, указујући на два могућа сценарија: у првом сценарију очекују се значајне друштвене промене које ће ублажити у студији наведене проблеме индустријских организација, док се у другом очекује наставак бележења негативних стопа раста, што може „довести у питање постојање

реалних капацитета за свеукупну трансформацију и развој“. Значај оваквих резултата истраживања и закључака не треба посебно истицати.

Ова стручно и научно, разумљивим језиком, написана студија о индустрији у пост-социјалистичкој Србији, представља изузетан научни допринос *Социологији рада*, *Социологији организације* и *Социологији индустрије*, али и српској социологији и српском друштву уопште.

Начин писања, актуелност и значај анализираног истраживачког проблема, као и представљени резултати истраживања, осигураће заинтересованост не само социолога, већ и економиста и других научника, али и лаика, за читање ове студије.

Чланови жирија:

Проф. др Владимир Вулетић

Проф. др Лела Милошевић Радуловић

Проф. др Снежана Стојшин